

УДК 371.134:373.2(477)

РЕКУРЕНТНА ОСВІТА ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ МЕГАПОЛІСУ

Меленець Л. І.

Україна наразі перебуває на стадії розуміння ролі і місця концепцій освіти і технологій навчання для досягнення мети розвитку людського капіталу і покращення якості освіти на регіональному та локальному (який не виходить за певні межі; місцевий) рівнях. Розрив в етапах здобуття освіти спричинює неузгодженість діяльності суб'єктів освітнього процесу, а п'ятирічна перерва між курсами підвищення кваліфікації певним чином впливає на динамічність, мобільність й активність суспільства в сучасному світі.

Однією з проблем розбудови національної системи освіти в сучасних умовах є недостатня орієнтованість структури і змісту післядипломної освіти на потреби ринку праці та сучасні економічні виклики. Метою Національної стратегії розвитку освіти в Україні є забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними здібностями, потребами на основі навчання протягом життя [4].

Термін «освіта протягом усього життя» став використовуватися з 60-х років ХХ сторіччя на міжнародних семінарах ЮНЕСКО і Ради Європи. Сучасний науковий світ разом із цим терміном широко оперує і такими, як «безперервне навчання», «самокероване навчання», «продовжена освіта», «рекурентна освіта».

Рекурентне – поворотне, таке, що повторюється, повертається [1, 1212] навчання (від лат. *recurrens* – вертатися, повертатися) належить до соціокультурної сфери освіти дорослих. Держава забезпечує доступність і безоплатність післядипломної освіти, різних форм навчання (ст. 53 Конституції України), підвищення рівня готовності особи до виконання її професійних завдань та обов'язків, набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки на основі своїх знань та набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності [6].

У 2016/17 н. р. в Інституті післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка запроваджено новий формат курсового підвищення кваліфікації. Педагог спільно з керівником навчального закладу чи заступником вибудовує індивідуальну освітню траєкторію, обираючи змістові модулі відповідно до власних потреб та запитів слухачів. У кожному навчальному закладі м. Києва створено електронний кабінет з метою реєстрації на курсове підвищення кваліфікації і заповнення направлення, в якому зазначаються терміни навчання, теми та місце занять. Роздруковане направлення є дозвільним документом, своєрідним пропуском, для проходження до приміщення Інституту на курси підвищення кваліфікації протягом усього обраного терміну навчання.

Мультимодульний підхід до організації навчання дає можливість учасникам початкових груп в одному навчальному курсі використовувати різні форми і методи навчання (очне – денне/вечірнє, дистанційне, веб-навчання, самонавчання, взаємонавчання тощо).

Цілком поділяємо думку Лук'янової Л. Б. щодо визначення терміну «технології навчання дорослих» – способи реалізації змісту освіти дорослих, оптимальні й ефективні для віку та фізичного стану дорослої людини, що передбачають взаємодію змістової, процесуальної, мотиваційної, організаційної складових, сприяють диференціації та індивідуалізації освітніх програм на основі врахування набутих раніше знань, інших компетентностей і професійного досвіду людини, допомагають активізації діяльності, розкриттю її потенційних можливостей, виробленню практичних навичок із метою виконання конкретних завдань тощо [2, 15].

Відповідно до ст. 50 Закону України «Про вищу освіту» (2014) основними видами навчальних занять є лекції, практичні, семінари, консультації. Зазначений закон дає право встановлювати й інші види навчальних занять. Активна методика викладання на курсах підвищення кваліфікації вихователів дошкільних навчальних закладів дозволяє викладачам кафедри перебувати в процесі постійної комунікації з ними.

Окрім того, слухачі взаємодіють не тільки з викладачами, а й один з одним, завдання викладача полягає в тому, щоб активність слухачів у процесі навчання домінувала. Засобами інтерактивного навчання слухач – творець локального (що не виходить за певні межі, місцевий [1, 626]) освітнього простору навчається роботі в команді; самостійно здійснює пошук шляхів і варіантів вирішення завдань; аналізує конкретну ситуацію, в основі якої лежить певна проблема; виявляє здатність переосмислювати традиційний педагогічний досвід; проявляє інтерес до нових освітніх проектів; вправляється в умінні добирати, варіювати, модифікувати сучасні розвивальні, виховні та навчальні технології, аналізувати та інтерпретувати дані своїх спостережень за дошкільником тощо.

Ці результати досягаються за рахунок проведення навчальних занять інноваційного типу: мозкових штурмів, тренінгів, ділових та рольових ігор, майстер-класів, «круглих столів», самодослідження, дискусій, лекцій-візуалізацій, бінарних лекцій, лекції з заздалегідь запланованими помилками, лекції-прес-конференцій, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку (використання технології дистанційного навчання) та ін. [3].

У сучасному світі назвою «мегалополіс» позначають великі форми розселення, що утворюються внаслідок зливання багатьох міст і населених пунктів [1, 654]. В майбутньому поїздка на інший кінець міста займе, як мінімум, добу. І на сьогодні спостерігаються певні незручності щодо щоденного пересування містом до місця навчання. Особливо на ці незручності скаржаться педагоги похилого віку та ті, які пов'язані з роботою за місцем проживання, у таких педагогів часто спостерігається звуження кола інтересів.

Відповідно до Положення про дистанційне навчання в закладах післядипломної освіти при організації навчального процесу за денною формою навчання для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять використовуються технології дистанційного навчання [5]. Інститутом запропоновано опрацювання дистанційних модулів за місцем проживання.

Такий формат навчання спонукає до навчання по-новому, інформаційно-комунікативному спілкуванню і зміні ставлення до продовження активно займатися і наукою, і педагогічною творчістю.

На основі врахування набутих раніше знань, інших компетентностей і професійного досвіду, рекурентна освіта вихователів дошкільних навчальних закладів в умовах мегаполісу сприяє активізації їхньої діяльності, розкриттю потенційних можливостей, виробленню практичних навичок із метою виконання конкретних завдань щодо розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с. : іл.
2. Концепція освіти дорослих в Україні / Укл. : Лук'янова Л. Б. – Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. – 24 с.
3. Меленець Л. І. Лекція як засіб створення атмосфери співпраці викладачів зі слухачами курсового підвищення кваліфікації / Людмила Іванівна Меленець // Неперервна освіта нового сторіччя : досягнення та перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. 18-25 квітня 2016 р., м. Запоріжжя (1(23)) – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/15084/> – Назва з екрана.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : схвалено Указом Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> – Назва з екрана.
5. Про дистанційне навчання : Положення затверджено наказом МОН України від 25.04.2013 р. № 466 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> – Назва з екрана.
6. Про освіту : Закон України (зі змінами) від 23.05.1991 р. № 1060-XII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. – Назва з екрана.